

Lesarabrøv

Viðmerkingar til Dan Petersen, Fuglafirði

Tú mir til at Ingeborg Vinther og Óli Jacobsen verða koyrd úr javnaðarflokkinum, tí tey stuðla øðrum flokki til valið hesaferð.

Fyri umleið 15 árum síðani brutu Atli Dam og góðir 200 javnaðarmenn á Tvøroyri út '00 Fróbbiar Sóknar Javnaðarfelag og stovnaðu nýtt politiskt felag. Áttu hesir so ikki eisini at verið koyrdir úr Føroya Javnaðarflokki, og viðhaldsmenn teirra? Tað hevði verið

rís til tína egnu reyv, sum danir plaga at siga, tí tú ert ein, ið liggur á knøsum fyri teimum. Nei, hesir blivu ikki útkoyrdir. Harafurðin hava teir í navni javnaðarflokksins stýrt flokkinum í føroysku tjóðini tað mesta av hesum tjúðarskeiði - hava lovað gull og grønar skógar upp undir hvørt val, gera tað óivað eisini hesaferð, nú hesir somu menn hava tiggjað seg upp á listamar aftur - og fólk okkara hefur ongantíð

verið úti í størri armóð enn nú. Tað sýnist sum tíu er nakrir í Føroya Javnaðarflokki, ið pínast av einari ræðuligari undirlutakenslu yvir fyri leiðarunum av tí arbeiðandi føroyska fólkinum. Nú í einum blaði herfyri t.d. spyr Thomas Araboð, hvat fólkalokkurin hevur lovað Óla Jacobsen fyri at stuðla øðrum flokki. Hartil er at siga, at ikki er neyðugt at lokka Thomas Arabo við nøkrum. Hesin hevur dugað so væl at lofta til sín

síðs, tað hann hevur verið í politikki, at kúkurin er ov fullur til at hann kann svølgja meira. Annars er tað møgult, D. Petersen, sum tú sigur, at ikki allir limir eiga innivist í flokki okkara, men um tað verður sannað, er tað ikki vist, at teir fáa durafjórðingin, sum tú roknar við, fáa hana.

L. N., Sørvágur

Trælasinnið: Føroyska marran

Nakað var teir róptu fundir, sum fólk fóru til at lurtu eftir tveimum monnum, tey róptu Jóannis bóndi og Andráss.

Á pelunum frammi við vegnum vóru stórir pappirslapar, sum tey róptu plakatar.

Pól og eg gingu og skráddu plakatar við ávísnum liti niður. Nakað stóð á teimum, men vit kundu ikki lesa.

Svágur Pól, sum var sjálvstýrismaður, segði okkum hvønn lit teir plakatinar høvdu, sum vit skuldu skráða niður. Hann segði tær vera sambandsplakatar.

Val skuldi verða, hoyrdu vit. Pápi Pól var deyður, hann var íslendingur og málaði myndir. Mamma Pól var í fiski og leitaði eftir brenni til stóra komfýrin. Tað fann hon niðri í fjørni. Eisini bakaði hon maisdrýll, ið smakkaði væl. Hon segði maismjølið var bí-

ligari.

Pól og eg skóru við hvørt burtur úr hjá henni, tá hon vaskaði fisk.

Tey segdu, at pápi mín var sjálvstýrismaður.

Hvat tað var visti eg ikki. Ein dagin segdu tey at nú var val.

Næsta dagin, tá pápi kom til døgurða, spurdi mamma hvussu valið hevði gingið.

Hann risti á høvðinum segði: »Vit hava aftur tapt. Trælasinnið situr so djúpt í føroyinginum, at tað ruddast aldrin út.«

Í hesum døgum eru gingin 50 ár síðan maður í týsku gestapólvæðsborgini í Keypmannahavn segði mær, at eg var tikin sum gísli og skuldi vera til reiðar at blíva skotin nær sum helst. Hann spurdi meg um navn og adressu.

Tá hann hoyrði navnið,

spurdi hann um eg var dani.

Eg segði ja fyri fyrstu og síðstu ferð í lívinum.

Eg vildi ikki nýta ein møguleiga fyrinum, eg kanska kundi havt sum føroyingur fram um mínar felags donsku gíslar.

Hvønn einasta dag stríðast um og gomul, gentur og dreingir, fyri persónligum og tjóðskaparligum frælsi og eru til reiðar at gjalda hvat tað kostar, um so tað verður við lívinum.

Í mínum egna landi stríðast stórir partur, ja, kanska hin størsti partur, fyri at verðveita ófrælsi.

Petur Otto Ellingsgaard, sjálvstýrismaður av Eiði, ið gifist systir Pól, er farin, Pól er farin, pápi og mamma mín eru farin. Ankatrina í Neslið vaskar ikki meira fisk og smár dreingir, um ikki kunnu lesa og ikki vita, hvat tey vaksnu

stríðast um, skera ikki burtur úr hjá einkju, ið stríðast fyri at matakaffa faðirleysum børnum.

Enn kenni eg roykin og smákin av tí bliga maisdrýllinum og av rekavíðinum í stóra komfýrinum, hvar altíð lógu hosur, vottir og onnur pløgg í stóra, óbrúkiliga bakarovninum tarnaða.

Fara føroyingar nakrantíð at kunna standa á Tingvøllum uttan at smáðast?

»Det kostar at vera kar«, siga norðmenn.

Hvat vilja føroyingar vera? Fara tit nú undir at rudda trælasinni burtur?

Fara tit nú at veruleikagera avgerðina frá 14. sept. 1946?

Taka tit nú ta loysing, sum føroyski meirilutin tá valdi?

Karl Nolsøe

Jákup Danielsen og valstríðið

Jákup Danielsen, formaður Starvsmannafelagsins, hevur í Dimmaleitning tann 25. juni lesarabræv, har hann leggur undirritaðu og formann Fiskimannafelagsins undir, í álitinum »Kæmbar fyrri føroyskari vinnu« at vilja hava almennu lønirnar lækkaðar og almennu arbeiðspláss niðurløgd.

Ikki er ilt at siggja hvat orsök er til, at Starvsmannafelagsformaðurin - uttan iva við vilja - nýtir beinleiðis ósannindir, til óngastaðni í nevnda áliti hava vit mælt til at lækka lønirnar ella lagt niður almennu arbeiðspláss, men vit hava tvørturímóti roynt at víst á møguleikar fyri at skapa arbeiði til fleiri hendur í landi okkara.

Átlanin hjá starvsmannafelagsformaðurin er uttan iva, nú val stendur fyrri durum, at royna at skaða verkamannafylkingina, og hetta er jú í góðum samfjórðing við ta frámferð, sum restin av javnaðarflokkinum nýtir í eindaleysu roynd sínari at fáa veljaran at

gloyma tann løntakaraffigindaliga politikk, sum flokkurin hevur staðið fyri seinasta valsekið.

Starvsmannafelagsformaðurin veit væl, at tað er javnaðarflokkin, saman við stórum sosialu samstarvsfelagum, sum m.a. hevur:

- hækkad skattimar

- lækkað frítíðarlønina

- stýtt sumnarfrítíðina

- álagt borgarum landsins eykabyrðar við MVG-skipanini

- tikið grundarlagið undan Trygdargrunninum, soleiðis at hann í dag bert er eitt eiti

- minkad stuðulin til tey arbeiðsleysu

- við politikki sínum hava minkad realloðina við uml. 18% eftir bert tveimum árum.

Um starvsmannafelagsformaðurin hevur slíka umsoyngan fyri vælferðini hjá limum sínum, hví hevur hann so ikki á-

talað henda politikk hjá javnaðarflokkinum og samstarvsflokkinum hansara?

Hví ávarar starvsmannafe-

lagsformaðurin ikki veljaran móti at velja aftur á ting politikkar, sum hava framt slíkan politikk, sum hevur ført við sær, at heldur ikki limir Starvsmannafelagsins munnu klára figgarligu skyldur sínar, og í stórum tali mugu flyta av landinum, til førdi politikkurin hevur ført við sær at uml. fjórði hvør føroyingur er arbeiðsleysur?

Nei, starvsmannafelagsformaðurin stuðlar av fullum huga enn tann flokk, sum hevur ført ein politikk, sum er vendar beinleiðis ímóti limum hansara og hinum fakfeløgnum.

Almenn lønarniður-

skurðurin og

Jákup Danielsen

Tað er ikki sørt bakvent, tá starvsmannafelagsformaðurin nú, helst bestilur av flokki sínum, roynir at leggja onnur fakfelagsfólk undir at vilja lækka lønirnar.

Hvør var tað, sum stakk hini fakfeløgini, sum hava sáttmála við landsstýrið, í ryggin við,

sum tann fyrsti at góðtaka at skriva undir semju, har lønin varð lækkað?

Jú, tað var júst sami starvsmannafelagsformaður, sum nú leist at vilja verja lønina hjá limum sínum.

Vónandi siggja eisini tey, sum eru í starvi hjá tí almenna, at lítið álvara er í orðunum um at verja lønir og arbeiðspláss hjá teimum alment løntu, tá starvsmannafelagsformaðurin samstundis av fullum huga tykist at taka undir við einum flokki, sum fremst av øllum hevur verið atvoldin til ta syrgiligu støðu, sum vanligi føroyingurin er komin í, og ikki minni verður vónbrotin, tá sami fakfelagsformaður nú beinleiðis við ósannindum er farin at royna at leggja eftir fakfelagsumboðum, sum við at stilla upp til lögtingsvalið vilja gera eina roynd at bota um korini hjá løntakarunum og tí vanliga føroyinginum.

Ingeborg Vinther

Til Føroya lögting

Við tað at fleiri lögtingslimir hava gloymt, at eg havi lagt eitt uppskot fyrri tingið um at fáa al-tjóða dómstólin ella annan dómstól til Føroya at kanna øll

almenn viðurskifti, fari eg enn einferð at minna tingið á hetta.

Eg havi fyrri fleiri árum síðan skrivað um hetta sama mál til

rikisumboðið. Tí vil eg nú heita á tingið um at gera nakað við hesi viðurskifti.

Tí tess at vita, um hetta bræv verður lisið upp á tingfundi, vil

eg boða frá, at eg sjálvur verið hjástaddur á fyrstkomandi tingfundi.

Viðgo Holm, Skála

Sjúkrakassalimir í Vestmanna læknadømi

Skrivstovan í Kollafirði verður stongd vegna summarfrí frá 8. juli til og við 28. juli 94.

Sjúkrakassi
Vestmanna læknadømis

Hvør hevur skuldina?

Vit minnst enn á hvøkkun, tá fyrst Sjóvinnubankin og síðan Føroya Banki fóru á heysin og síðan undir umsitning.

Serliga tykist tað lögdi, at bæði stjóri og nevndarformaður stutt framanundan bjóðaðu til føðingardagshald, júst á tí degi, óløgdið breyt. Teir høvdu eisini í rúndskrivinum lovað viðskiftafólki sínum eins góðar treytir í framtíðini sum áður.

Hetta var hildið at vera ómetaligt fusk av innbjóðarunum.

Stutt eftir var tað sjálvur Føroya Banki, sum fór. Tá var tað nokk meira tann vánaliga tíðin og Landsstýrið, sum fekk skuldina. Seinni fór so Fossbankin eisini, og síðan hevur tað bara verið Landsstýrið, sum hevur fingið alla skuldina.

Skal tað so koma til Palleba at áseta hvør ið tann seki er, so verður tað kanska nakað misjavnst nú tað stundar móti vali. Men tá ið so er stutt, gongur hetta slagðið oftast í bólkum. Men, hugskot koma helst ikki undir toll ella meirvirkisgjald, so her fer ein úr einum bóli at siga sína hugsan.

Tá Føroya Banki hevði aðalfund, eftir at nýggja umsitningin var byrjað, og ein einstakur maður atkvøddi einsamallur, var tað ein skilamaður, ið tók nakað soleiðis til, at tað var harmuligt, at tað skuldi enda soleiðis, tí Den Danske Bank hevði stýrt øllum: Hann hevði sett hægsta stjóran, eingin nevndarlimur var, sum ikki var góðkendur av D. D.B. og hann hevði eftirlitið. Har var sostatt ikki iva um, hvør bestemmaði.

Hann legði afturat, at útláni vóru so óføra stór, at hann ótæðist, men einki óvanligt var lænt út, uttan D. D. B. var spurður um góðkenning, men har stóðs ikki á, alt varð góðkent.

Tað er nokk ikki so ringt at skilja, at D. D. B. hevur roynt at fáa peningin út. Sjálvur skumpaði hann nokk nakað inn, meðan aðrir peningastovnar oystu »bílign« pening inn, uttan fyrilit bæði við Landsstýrisins góðkenning, men helst aðrar vegir eisini.

Landsbankin var har, sum stovnur ið kostaði okkum, men maktaði einki, tí FOLKA-FLOKKURIN vildi ikki hava hana.

Eisini má sigast, at tey, sum hava tikið tey høgu lánini, hava hjálpt D. D. B. sera væl, men, tíverri, tey hava ikki verið var

við gamla føroyska mentan.

Tað kann eisini prógvast, at fólk, sum høvdukið hampuliga stór lán, fingur ráðgeving frá bankanum at taka meir. Sostatt kann ætlast, at D. D. B. hevur størstu skuldina, tá teir saman við sínum »eftirliti« hava lænt og mett slíkar upphæddir.

Restina av skuldini kann so hin dómsnevndin hava, hon, sum setti húsavirðini niður, og gjørdi skák til mál.

Í hvussu var og er, sær hetta út sum ein bestilur danskur á-gangur á Føroyar.

Jóhannes Olsen

Petur Michelsen-kvøld á Fjalsgarði

Leygarkvøldið 9. juli kl. 20 skipar Fjalsgarður fyrri mentanarkvøldi skaldinum Petur Michelsen til heitur.

6. juli fyllir Petur Michelsen í Havn 80 ár.

Sangir hansara hava sett sín serliga dám á felagslívið - umframt hevur hann skrivað stuttsgøgur og sjónleikur, sum serliga vóru frammi í krígssárunum.

Á skránni fyrri kvøldið: Skaldið og rithøvundurin Harry S. Johansen hugleiðir Upplættur, Jón Ingi Eid-egsgaard Sangur og tónleikur, Hjalte Skaalum, guitar, Hanniss Simonsen, harmoniku Felagssangur.

Seinni verður dansur til kl. 2. Kostn. 50 kr.